

Ministerie van Financiën
t.a.v. dhr. C.H.L.M. van de Louw
Postbus 20201
2500 EE 'S-GRAVENHAGE

Datum
15 augustus 2022
Kenmerk
TISB/U202200546
Telefoon

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Risico's en randvoorwaarden brede ondersteuning kindregeling

Geachte heer Van de Louw,

Op 20 juli is de notitie in de Stuurgroep voorgelegd over de uitbreiding van de doelgroep voor de Kindregeling. Vastgesteld is dat ook kinderen van 18 jaar en ouder (en niet vallend onder de definitie van gezin, conform artikel 4 Participatiewet) in aanmerking moeten kunnen komen voor brede ondersteuning op de vijf leefgebieden. Er is vervolgens aan de VNG gevraagd om middels een uitvoeringstoets te onderzoeken wat de voorwaarden en condities zijn om tot operationalisering van brede ondersteuning aan deze doelgroep van de Kindregeling te komen. Dat wil zeggen: de ondersteuning aan de groep van 18-39 jaar. Deze groep bestaat uit circa 20.000 volwassen kinderen van gedupeerde ouders (en hun gezinnen).

Een uitvoeringstoets kost zekere tijd, terwijl het voorstel uiterlijk september van dit jaar moet worden opgenomen in de Nota van Wijziging bij de Wet hersteloperatie toeslagen. Deze planning maakt dat de VNG onvoldoende tijd heeft om een gedegen en zorgvuldige uitvoeringstoets uit te voeren. Ook een zogenaamde Quick Scan is in dit tijdsbestek niet haalbaar. Gemeenten hebben echter veelvuldig aangegeven ook voor de uitwonende kinderen van gedupeerde ouders een stap extra te willen zetten. Wij hebben het voorstel en de door u gestelde vragen daarom besproken met een aantal van onze leden. In onderstaand stuk leest u de risico's en randvoorwaarden die wij voorzien om het voorstel succesvol uit te kunnen voeren.

Voorstel Kindregeling

De Kindregeling geldt voor alle kinderen van gedupeerde ouders. De regeling bestaat behalve uit een forfaitair bedrag per kind – gemaximeerd op € 10.000,- –, ook uit brede ondersteuning door gemeenten op de vijf leefgebieden. Daarmee bestaat er een parallel met de regeling voor erkend gedupeerde ouders. Gemeenten bieden op dit moment brede ondersteuning op de vijf leefgebieden (financiën, wonen, zorg, gezin en werk) aan alle aangemelde ouders en hun gezin. Eenmaal erkend

gedupeerd, krijgen de ouders ook een financiële compensatie in de vorm van een forfaitair bedrag van € 30.000,-. Vanuit die uitvoeringspraktijk zien gemeenten dat dit forfaitaire bedrag van € 30.000,- niet altijd de oplossing biedt die het kabinet beoogt. De brede ondersteuning kan dan ook niet los worden gezien van de financiële tegemoetkoming.

Risico's die de gemeenten zien

Risico: De forfaitaire tegemoetkoming niet voldoende voor zwaarst gedupeerde kinderen

De kindregeling behelst een forfaitaire tegemoetkoming van maximaal €10.000,- per kind met het belangrijke verschil dat kinderen aanvullende schade niet via een integrale beoordeling of de commissie werkelijke schade kunnen verhalen.

Het uitsluiten van het leefdomein gezin zorgt voor complexiteit in de uitvoering en het niet behalen van de doelstellingen t.a.v. brede ondersteuning

Het eigen gezin van de kinderen (derde generatie) is in het huidige voorstel uitgesloten van brede ondersteuning. Een deel van de kinderen heeft inmiddels zelf ook een gezin en in de praktijk blijkt een deel van de problematiek zich te hebben verplaatst naar het gezin van het erkende kind. Met het volledig uitsluiten van het leefdomein gezin worden de algemene doelstellingen van de brede ondersteuning voor de erkende kinderen niet behaald. Het hebben van stress of het niet (financieel) zelfredzaam zijn beperkt zich immers niet tot één lid van het gezin. Ook zorgt uitsluiting van een leefdomein tot complexiteit in de uitvoering wanneer vanuit de brede ondersteuning onderscheid gemaakt moet worden tussen erkende ouders en erkende kinderen.

Niet-gedoseerde toeleiding waardoor de druk op gemeenten in kort tijdsbestek toeneemt

UHT start naar verwachting begin november met het (gefaseerd) toekennen en uitkeren van de financiële tegemoetkoming. Deze toekenning zal ambtshalve plaatsvinden. Voorafgaand aan deze operatie krijgen (ouders van) kinderen van gedupeerde ouders een brief waarin wordt aangekondigd dat de tegemoetkoming plaats gaat vinden. Zodra het kind weet van de toekenning zal ook de mogelijkheid voor de extra brede ondersteuning bekend worden gemaakt aan de toegevoegde doelgroep van kinderen van 18 jaar en ouder. Dit zal een toeloop op de gemeentelijke ondersteuning kunnen betekenen van een extra groep van 20.000 kinderen (en hun gezinnen). Het risico op een piekbelasting bij gemeenten – met name die gemeenten waar veel kinderen van gedupeerde ouders wonen – is daardoor groot.

Randvoorwaarden voor de uitvoering

1. Een zorgvuldige gegevensuitwisseling met oog voor proportionaliteit en transparantie.

Het voorstel gaat uit van het verstrekken van alle gegevens van kinderen aan de betreffende woongemeente. Kinderen kunnen zichzelf vervolgens melden bij de gemeente. Voorgestelde voldoet onzes inziens niet aan de voorwaarden van een zorgvuldige gegevensuitwisseling die door de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) wordt gesteld. Het onverkort versturen van de gegevens van alle kinderen – ongeacht of zij wel of niet gebruik willen maken van gemeentelijke ondersteuning – is niet proportioneel.

De Kindregeling wordt ambtshalve toegekend door UHT. Dit betekent dat kinderen in beginsel niet actief een aanvraag hoeven in te dienen. Aan hen wordt niet, zoals bij ouders die zich aanmelden wel het geval is, actief gevraagd of zij een ondersteuning willen van de gemeente. Aan kinderen wordt niet actief toestemming gevraagd om gegevens te verstrekken aan de woongemeente.

Kinderen kunnen ook niet aangeven of zij bezwaar hebben tegen deze gegevensuitwisseling. Gemeenten zijn van mening dat een zorgvuldige gegevensuitwisseling randvoorwaardelijk is voor het herstel van vertrouwen in de overheid.

De VNG pleit er dan ook voor om het kind zelf de regie te geven of haar/zijn/hen gegevens gedeeld worden met de gemeente. Kinderen kunnen zich bijvoorbeeld zelf melden bij de gemeente of bij UHT kenbaar maken dat zij gemeentelijke ondersteuning wensen waarna de grondslag ontstaat om gegevens te verstrekken. Om gemeenten vervolgens in staat te stellen te verifiëren of aan het kind inderdaad brede ondersteuning geboden kan worden, kan er gedacht worden aan bijvoorbeeld een register zoals het register voor schuldeisers in het kader van het moratorium bij de gedupeerde ouders. Het initiatief tot contact met de gemeente ligt bij het kind. Erkende kinderen worden niet actief door gemeenten benaderd met een aanbod voor brede ondersteuning.

2. Bij de kinderen worden realistische verwachtingen gewekt over welke ondersteuning de gemeente hen kan bieden.

Randvoorwaardelijk voor het bieden van brede ondersteuning aan kinderen is dat er realistische verwachtingen zijn over wat de gemeente ook echt voor hen kan doen. Het bieden van brede ondersteuning is maatwerk. Gemeenten kijken samen met het kind wat er nodig is om een nieuwe start na de toeslagenproblematiek te kunnen maken. Om die rol en de verwachtingen te kunnen vervullen, is het van belang dat er in de communicatie richting kinderen een reëel beeld wordt geschetst van wat zij van de gemeente kunnen verwachten. Als voorbeeld noemen gemeenten een realistisch perspectief voor wat betreft het kunnen bieden van een woning. De krapte op de woningmarkt is dusdanig groot dat het vinden van passende huisvesting in Nederland moeilijk is. Gemeenten maken hierin lokale afwegingen op basis van de situatie op de woningmarkt in de betreffende gemeente net zoals zij dat doen voor andere woningzoekenden. Het wekken van realistische verwachtingen draagt bij aan het herstel van vertrouwen in de overheid. Goede communicatie is daarbij de sleutel. Uiteraard denkt de VNG graag en actief mee in de op te stellen communicatie richting de kinderen.

3. Leefdomein gezin wordt opgenomen in de (mogelijkheid tot) brede ondersteuning.

Het eigen gezin van de kinderen (derde generatie) is in het huidige voorstel uitgesloten van brede ondersteuning. Een deel van de kinderen heeft inmiddels zelf ook een gezin en in de praktijk blijkt een deel van de problematiek zich te hebben verplaatst naar het gezin van het erkende kind. Met het uitsluiten van het leefdomein gezin worden de algemene doelstellingen van de brede ondersteuning voor de erkende kinderen niet behaald. Het hebben van stress of het niet (financieel) zelfredzaam zijn beperkt zich immers niet tot één lid van het gezin. Ook zorgt uitsluiting van een leefdomein tot complexiteit in de uitvoering wanneer vanuit de brede ondersteuning onderscheid gemaakt moet worden tussen erkende ouders en erkende kinderen.

4. Financiële dekking.

Aan de VNG is gevraagd in kaart te brengen hoeveel de extra ondersteuning aan gedupeerde jongeren gaat kosten. Wij kunnen op dit moment geen inschatting maken van die kosten omdat we nog onvoldoende zicht hebben op de (vraag van de) doelgroep. Randvoorwaarde is dat het rijk alle te maken kosten in het kader van brede ondersteuning aan deze doelgroep en hun gezin op voorhand vergoedt zoals dat ook gebeurt in de aanpak voor regulier aangemelde en gedupeerde ouders.

Samenvattend

De kindregeling is een generieke regeling voor een heterogene groep. Een groot deel van deze kinderen zal met deze (financiële) regeling daadwerkelijk een steun in de rug ervaren. Gemeenten kunnen via de brede ondersteuning bijdragen aan het faciliteren van een nieuwe start na de toeslagenproblematiek. Om dit goed te kunnen doen, geven wij de volgende succesfactoren mee voor de (financiële) uitvoerbaarheid en haalbaarheid:

1. Om gemeenten in staat te stellen kinderen daadwerkelijk te kunnen ondersteunen is het opnemen van alle vijf de leefgebieden – en dus ook het gezin – randvoorwaardelijk;
2. Een zorgvuldige gegevensuitwisseling, waarbij het kind zelf de regie houdt over of en met welke partij(en) gegevens worden gedeeld;
3. Voldoende financiële middelen;
4. Een gedoseerde toeleiding naar de brede ondersteuning door gemeenten.

Overige adviezen

Schuldenaanpak

Gemeenten begrijpen en ondersteunen de overwegingen van het rijk om geen generieke schuldenaanpak aan te bieden aan kinderen. Lang niet elk kind heeft immers problemen ervaren door de toeslagenproblematieken. Het stapelen van generieke regelingen kan de uitlegbaarheid aan andere partijen in onze samenleving onder druk zetten.

Gemeenten komen echter in de uitvoering een groep kinderen tegen die (mede) door de toeslagenproblematiek wel degelijk zwaar zijn gedupeerd en in grote financiële problemen zijn gekomen. Zo zijn er kinderen die (hoge) (DUO) leningen zijn aangegaan om de schulden van hun ouders af te betalen met grote financiële problemen tot gevolg. Het ligt in de lijn der verwachting dat deze doelgroep een extra beslag gaat leggen op de schuldhulpverleningscapaciteit bij gemeenten.

Een deel van de kinderen met (problematische) schulden zit ook in een buitengerechtelijke of wettelijke schuldregeling. Hun financiële tegemoetkoming valt daardoor direct in de boedel. Van een nieuwe start of steun in de rug is voor deze kinderen geen sprake. VNG adviseert daarom:

1. Het creëren van de mogelijkheid voor deze kinderen om zich te wenden tot een (daarvoor speciaal opgericht) fonds om op basis van vastgestelde criteria en binnen kaders over te kunnen gaan tot een maatwerk schuldenaanpak
2. Het creëren van de mogelijkheid om via de ouders een beroep te doen op de CWS waarbij de schuldenlast van kinderen meegenomen wordt in de beoordeling van de werkelijke schade

Realistische verwachtingen

Vanwege de parallel tussen de regeling voor ouders en kinderen benadrukken we hier het belang om de opgedane lessen uit de uitvoeringspraktijk van gedupeerde ouders zoveel mogelijk mee te nemen bij de inrichting van de uitvoering van de Kindregeling. Daarbij is een zorgvuldige en op maat gesneden communicatie van belang waarbij rekening wordt gehouden met de adviezen die kinderen in diverse onderzoeken zelf hebben aangegeven.

Wij zijn voorstander van het bieden van brede ondersteuning aan alle kinderen van gedupeerde ouders – ook de kinderen die niet meer thuis woonachtig zijn. Ook deze kinderen hebben recht op een nieuwe start, erkenning en goede ondersteuning. Dit is essentieel voor het (terugwinnen van) het vertrouwen in de overheid in zijn geheel. Om te komen tot een voor gemeenten goed

uitvoerbare kindregeling gaan wij graag in gesprek met u om de hiervoor beschreven risico's en randvoorwaarden nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A. Rabarison - Van der Laan
Directeur Beleid